

Arkeologiska undersökningar av
fyra härdar i Byske sn, Skellefteå
kommun, Västerbotten, 2012

Av

Lars Liedgren

Silverbuseet
Rapport 61

Silvermuseet
Torget
930 90 Arjeplog

Tel: 0961-145 00

www.silvermuseet.se

© Silvermuseet

Tryck: Silvermuseet, Arjeplog 2013

Rapport Silvermuseet

ISSN 1101-2900

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	431-3714-2012.
Institutionens dnr:	2012/011-35.
Finansiär:	Riksbankens Jubileumsfond.
Fornlämningsnummer:	Raä 166:1, 279:2, 341:1, 624:1 Byske sn, samt Raä 60:1, Jörns sn.
Kommun:	Skellefteå.
Socken:	Byske och Jörn.
Landskap:	Västerbotten.
Kommun:	Skellefteå.
Fastigheter:	Drängsmark 14:36, Finnträsk 2:35, Tåmeträsk 2:8, Drängsmark 31:1, Kåtaselet 1:3.
Typ av uppdrag:	Forskningsundersökning.
Datering och typ av datering:	Troligen historisk tid (främst 1700-1800-tal) med utgångspunkt i fyndmaterialet.
Typ av fornlämning:	Härdar.
Antal fältdagar:	11 dagar. Genomfört 10/8, 13-17/8, 2012.
Antal rapportdagar:	7.
Antal fyndhanteringsdagar:	2,5.
Undersökningsledare:	Lars Liedgren.
Rapportansvarig:	Lars Liedgren.
Deltagare:	Lars Liedgren och Markus Fjellström.
Underskonsulter:	Inga.
Undersökt yta (m ²):	ca 2 m ² .
M ö.h:	55-85 m öh.
Koordinatsystem:	Lokalt, knutet till Sweref 99 med GPS.
Dokumentationshandlingar:	Ritningar, beskrivningar och övriga akter förvarade i Silvermuseets arkiv
Digital dokumentation, programvaror etc:	Endast digitala foto, se nedan.
Summa fyndmängd:	43 fyndnummer i härdar, huvudparten brända och obrända ben. 17 fyndnummer framtagna med metalldetektor, varav ett fynd tillvarataget, övriga återlagda.
Antal fotografier:	68, Acc-nr 2012:198-268.
Antal ritningar:	21 varav 19 redovisade i rapport.
Relaterade publikationer inom projektet:	Liedgren, L. 2012. Arkeologiska undersökningar av nio härdar inom Piteå, Hortlax samt Älvsby socknar, Norrbottens län, 2012. Silvermuseet, rapport 62.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	01
2 Sammanfattning.....	02
3 Syfte.....	03
4 Inriktning och problemformulering.....	03
5 Områdets förutsättningar.....	03
6 Metod.....	04
7 Kommunikativa insatser.....	05
8 Resultat.....	05
9 Vetenskaplig tolkning.....	05
10 Fortsatta undersökningar.....	06
11 Utvärdering.....	06
12 Referenser.....	06
13 Bilaga.....	06
13.1 Raä 166:10, Byske sn.....	06
13.1.1 Beskrivning av område och anläggningar..	06
13.1.2 Utgrävning av Raä 166:10.....	08
13.1.3 Fynd gjorda med metalldetektor.....	08
13.1.4 Fyndförteckning.....	09
13.1.5 Kolprover.....	10
13.1.6 Prov på härdfyllning.....	10
13.1.7 Jordprover.....	10
13.2 Raä 279:2, Byske sn.....	10
13.2.1 Beskrivning av område och anläggningar..	10
13.2.2 Utgrävning av Raä 279:2.....	10
13.2.3 Fynd gjorda med metalldetektor.....	11
13.2.4 Fyndförteckning.....	11
13.2.5 Kolprover.....	12
13.2.6 Jordprover.....	12
13.3 Raä 341:1, Byske sn.....	12
13.3.1 Beskrivning av område och anläggningar..	12
13.3.2 Utgrävning av Raä 341:1.....	13
13.3.3 Fynd gjorda med metalldetektor.....	13
13.3.4 Fyndförteckning.....	13
13.3.5 Fynd gjorda med metalldetektor.....	13
13.3.6 Kolprover.....	13
13.3.7 Jordprover.....	14
13.4 Raä 624:1 (624:2), Byske sn.....	14
13.4.1 Beskrivning av område och anläggningar..	14
13.4.2 Utgrävning av Raä 624:1.....	14
13.4.3 Utgrävning av Raä 624:2.....	15
13.4.4 Fynd gjorda med metalldetektor.....	15
13.4.5 Fyndförteckning.....	15
13.4.6 Fynd gjorda med metalldetektor.....	16
13.4.7 Kolprover.....	16
13.4.8 Jordprover.....	16
13.5 Raä 60:4, Jörn sn.....	17
13.6 Ritningslista.....	17
13.7 Fotolista.....	18
13.8 Tillvaratagna fynd och prover.....	19
13.9 Bilder.....	20
13.10 Ritningar.....	26

1 Inledning

2011 erhöill Silvermuseet/INSARC forskningsmedel från Riksbankens Jubileumsfond för genomförandet av projektet "Recalling the past: Cultural heritage, landscapes and identity processes in northern Fennoscandia". Projekttiden är sex år och projektet kommer att avslutas under år 2017. Forskningsprogrammets målsättning är att klarlägga och belysa landskapsutnyttjande och samhällsförändring i norra Norrlands kustområden under en tidsperiod då kulturlandskapet formades av jägare, fiskare, renskötare och bönder, vars etniska och kulturella identiteter inte kan översättas i dagens etniska kartbild. I ett tvärvetenskapligt samarbete över de arkeologiska, historiska och ekologiska ämnesfälten studeras sociala och ekonomiska strukturer och inter-regionala relationer från 600- till 1900-tal, och relateras till sentida identitetsprocesser i norra Fennoskandien.

Undersökningsområdet har avgränsats till att omfatta gamla Västerbottens landskap, i stort sett motsvarande området nedom lappmarksgränsen inom Västerbottens och Norrbottens län. Insatsen kan indelas i ett antal delprojekt varav ett inriktas mot kustområdets nyttjande för renskötsel. Delprojektet kan indelas i ekologiska, historiska och arkeologiska undersökningar varav denna rapport berör det senare.

Ovan lappmarksgränsen indikeras renskötselns markutnyttjande, från barrskogsområdet i öster till kalfjällsområdet, främst av större eller mindre ansamlingar av härdar av olika storlek, form och konstruktion. Inom det ovan definierade kustområdet är antalet härdar närmare 1500 (fornlämningar) fördelade på över 800 lokaler (enligt FMIS). Härdarna fördelar sig oregelbundet inom undersökningsområdet med få nedslag söder om Skellefteå älv. Detta mönster är knappast en funktion av olikartad inventering, även om det befintliga registret utgör ett lapptäcke med inventeringar från 1950-talet till 2000-talet (inventeringar efter 1980 dominerar dock). Av dessa härdar har inga ¹⁴C-daterats, enligt FMIS, förutom några provdateringar gjorda av Silvermuseet under de senaste åren. Några har dock undersökts och givit daterbara fynd, de flesta till tiden efter 1500 e Kr.

Den största koncentrationen av härdar förekommer inom Piteå lappmarks förlängning ned mot kusten (mer än 50 % av alla härdar i kustområdet). Här finns dessutom härdar av alla former, konstruktionstyper och storlekar representerade, vilket indikerar att landskapet utnyttjats under lång tid.

Länsstyrelsen i Västerbotten har inom ramen för projektet givit Silvermuseet tillstånd att undersöka följande härdar (Lst dnr 431-3714-2012): Raä 166:10, 624:1, 341:1, 279:2 Byske sn samt Raä 60:1, Jörn sn.

2 Sammanfattning

Totalt undersöktes fyra härdar inom Byske socken (fig. 1). En härd kunde inte undersökas då den inte kunde lokaliseras (Raä 60:1, Jörn sn). De flesta härdarna hade liknande utformning: rundovala-runda, kraftiga stenpackningar med inte särskilt

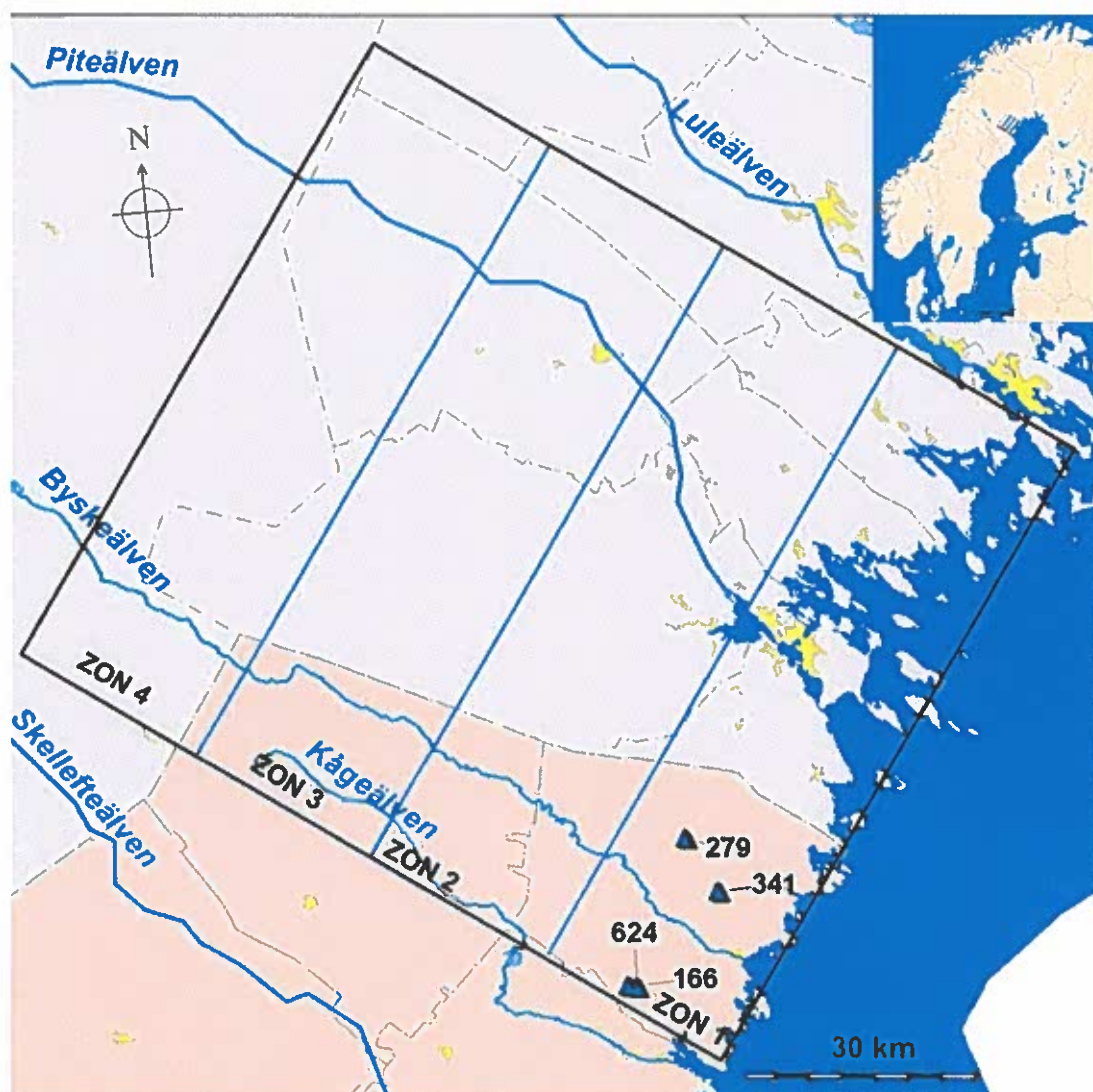

Fig. 1 Undersökta härdar 2012 inom zon 1.

markerade stenskoningar. I några fall påträffades kraftigt skörbränd sten i mitten av härdarna samt under stenpackning och blekjordsbildning, ett lager med kraftigt rödbränd jord. Den rödbrända jorden gick i samtliga fall ned till 0,2-0,25 m under härdytan. Nästan alla härdar hade en mörkbrun härdfyllning med inslag av kol främst i kanterna. I alla härdar påträffades kol och även brända ben. I en del fall var benen även obrända/eldpåverkade. Inom de utgrävda härdytorna påträffades i ett fall bitar av glas. Vid metalldetektoravsökning i anslutning till de

delundersökta härdarna och i anslutning till andra härdar inom lokalerna påträffades ett flertal metallfynd. Dessa utgjordes av järnspikar, järnknivar ett mynt (1852) samt ett gjutet, trekantigt tennföremål med linjeorning. De flesta fynden antyder en datering av härdarna till 1700-1800-tal utom det trekantiga tennföremålet som kan vara betydligt äldre.

På alla fyra lokaler påträffades skadade fornlämningar. På två lokaler var torven borttagen på flera härdar. En härd var övertäckt av material från skogsväg. I ett fall var två av tre skadade av markberedning. I ett fall visade sig en av de registrerade fornlämningarna vara en naturbildning i form av en rotvälta.

3 Syfte

Det övergripande syftet med undersökningarna är att få ett generellt grepp om härdarnas tidsspridning och utformning inom kustområdet samt att få kunskap om benmaterialet. En annan målsättning är att få en indikation om vilken årtid härdarna använts.

4 Inriktning och problemformuleringar

Det är väl belagt att kustområdet använts för renskötsel under lång tid. Dels har området använts för de renar som kustbefolkningen, bl a birkarlarna, förfogade över och som kan ha funnits i kusten hela året om. Dels har området utnyttjats av skogs- och fjällsamer boende väster om lappmarksgränsen för bete vintertid. En bred arkeologisk och ekologisk undersökning skulle kunna belägga de två olika formerna av utnyttjande. Ur arkeologisk synvinkel är härdarna, som i inlandet är en typisk markör för renskötsel, en naturlig utgångspunkt.

Undersökningarna inriktas på härdar som bedömts vara fornlämningar vid fornminnesinventeringarna och som finns representerade i fornlämningsregistret (FMIS). Detta material har bedömts ge ett bra underlag för en statistisk undersökning. Vi är dock medvetna om att registret sannolikt även innehåller skärvstenspackningar, typiska för sten- och bronsålder (det är först på senare år som skärvstenspackningen fått eget egenskapsvärde i riksantikvarieämbetets fornminnesregister). Det utvalda delundersökningsområdet har visat på en rikare förekomst av härdar än alla andra områden inom gränserna för övre Norrland. Här borde man kunna få en generell bild om hur och när kustområdet utnyttjats för renskötsel.

5 Områdets förutsättningar

Det område som avgränsats är stort, omfattande ca 107 x 93 km (VNV-ÖSÖ), ca 9550 km², indelat i fyra zoner där varje zon är ca 28 km bred. I SSV är gränsen Kåge älvs utlopp och i NNÖ Lule älvs utlopp och i V, gränsen för Luleå, Piteå och Skellefteå kommuner. Inom detta vidsträckta område varierar

förutsättningarna för renbete avsevärt. Man kan dock konstatera att många härdar är knutna till sedimentområden i anslutning till de mindre älvarna: Kåge älv, Byske älv, Åby älv samt Tåme älvs flöden och associerade vattendrag. Mest härdar förekommer i den VNV delen av undersökningsområdet. Inom Västerbotten har största delen fornminnesinventerats under 1980-1990-talen (se Jensen 1997).

6 Metod

För undersökningarna av härdar har vi valt ett område som motsvarar Piteå lappmarks förlängning ut mot kusten. Detta område har indelats i fyra olika zoner där varje innehåller 96 till 341 härdar (fig. 20). I varje zon har åtta anläggningar slumpmässigt valts ut för undersökning för att få en objektiv bild över spridningen i tid och innehåll. Anläggningarna kommer att undersökas under 2012-2013. Under 2014 kommer kompletterande undersökningar att ske.

Vid genomgången av registret framgår att problem uppstår vid lokaliseringen av härdarna i fält. En del lokaler med t ex fem härdar har bara en gemensam beskrivning. Här har vi valt att räkna härdarna från norr när det gäller numrering alternativt från väster (när de ligger i Ö-V). När det gäller tabeller (i inventeringsböckerna) saknas många gånger angivelse av var uppräkningsen av härdar startar, varför det kan bli problem med identifikation av de individuella härdarna. Särskilt besvärligt blir det när nya härdar påträffas inom befintlig lokal. Vi kommer att göra nya individuella beskrivningar av härdarna. Likaså kommer startpunkten för befintliga beskrivningar att klargöras. För att det ska vara fullkomligt klart vilken härd som undersökts kommer i nödvändiga fall lokalerna att karteras med GPS, stegning, eller med måttband.

För varje objekt upprättas ett lokalt koordinatsystem som sträcker sig längs härdens mittaxel. Två punkter i systemet (belägna på 20-30 m avstånd) koordinatsätts (i Sweref 99 TM). Godtaglig fixpunkt utväljs på lämplig plats på varje lokal. Härden fotograferas och beskrivs före avtorvning. Halva härden avtorvas och rensas från skräp varvid planritning (skala 1:20 eller 1:10), beskrivning, avvägning och fotografering genomförs. Därefter undersöks härdfyllningen varvid all jord sällas i säll med ca 3 mm sällduk. Provtagning för ¹⁴C-analys sker kontinuerligt. Eventuell påträffad stenpackning ritas (skala 1:10 eller 1:20) och avvägs. Profil nedgrävs och ritas (skala 1:5 eller 1:10). Alla fynd *in situ* inom den undersökta ytan tillvaratas och mäts in enligt koordinatsystemet. Därefter återställs härden.

Inom de olika lokalerna sker en avsökning av närområdet (10-15 m i radie runt härdarna) kring alla härdarna med metalldetektor. Här tas bara daterbara fynd tillvara och inga utslag i anläggningar kontrolleras. Övriga fynd läggs tillbaka i jorden men beskrivs, fotograferas och inprickas på plankarta. Samtliga fynd som tillvaratas skickas undersökningsåret till föremålskonserveringen i Kiruna om fynden kräver konservering.

Vad gäller datering kommer den kolade veden att rensas och främst kvistar att väljas ut om det är möjligt. Kolbiten delas i två delar varav en dateras och en artbestäms. I de fall där ben förekommer (om de är av bra kvalitet) väljs de i första hand för datering. I en del fall kan flera dateringar bli aktuella (både kol och ben).

7 Kommunikativa insatser

Resultaten från undersökningarna publiceras förutom i rapporter även i tidskrifter, främst internationella. Resultaten presenteras även i lokala tidningar samt genom föredrag i länet. Under detta år har inga sådana insatser genomförts.

8 Resultat

Under sommaren och hösten 2012 undersöktes fyra härdar, på fyra olika lokaler, i norra Västerbotten. En härd (Raä 60:1, Jörn sn) kunde inte lokaliseras och sålunda inte undersökas. Antalet härdar på varje lokal varierade från 1-14. Lokalen med 14 härdar (tidigare registrerat 10 härdar) är den största lokalen i kustområdet i både Norrbotten och Västerbotten. Totalt omfattade de fyra lokalerna 16 härdar enligt FMIS. Vid arbetet registrerades fem nya härdar samt en härd, tidigare upptagen som fornlämning, avskrevs. På tre av lokalerna har härdarna skadats sedan registreringen skett. Skadorna består av markberedning, dragning av brukningsväg samt avtorvning av flera härdar.

De fyra härdarna, som undersöktes var välbyggda och i tre fall bestående av täta stenpackningar och i ett fall av en väl lagd stenskoning. Tre härdar var rundade och en härd var oval: 1-1,1 m i diam och 1,4 x 1 m. I en härd fanns kraftigt skörbrända stenar. Samtliga hade brun till gråbrun härdfyllning och rödbränd jord under härden. Den rödbrända jorden förekom ned till ett djup av 0,2 m under härdytan eller mer. I samtliga påträffades både brända och obrända ben. De brända benen varierade från 9-443 fragment och de obrända benen från 3-44 fragment. De obrända benen var mörkbruna och hårda. I en härd framkom ett bryne, nedstoppat på högkant, liknande en liten mejsel. I samma härd var även två avslag varav ett troligen av flinta. I en härd påträffades bitar av grönt glas, troligen från en flaska samt någon mindre behållare.

På tre lokaler påträffades ett 15-tal fynd med metalldetektor. Flest förekom på Raä 166 med ett 10-tal fyndnummer bestående av: spikar, knivar, mynt samt en syring. På en lokal påträffades också ett triangulärt, gjutet, tennföremål med linjeornamentik. Föremålet är ännu inte daterat men kan möjligen vara från medeltiden.

Inga ¹⁴C-analyser är genomförda men de föremål som påträffats inom lokalerna antyder en datering till 1700-1800-tal.

9 Vetenskaplig tolkning

De härdar som undersökts ligger alla i områden med hedmark med goda möjligheter för renbete under vintern. Den rödbrända jorden under härdarna visar

att de måste ha eldats hårt vilket bara är möjligt under vintern. Tre av de undersökta härdarna är rundade vilket inte är ovanligt i kustområdet men ovanligt i inlandet och fjällområdet.

10 Fortsatta undersökningar

Undersökningarna av härdar i norra Västerbotten kommer att fortsätta under 2013. Då planeras att ytterligare åtta härdar undersöks.

11 Utvärdering

Den valda metoden för undersökningar har fungerat väl. I fyra fall har lokaliseringen av härdarna, inom varje lokal, fungerat väl. I ett fall fungerade det inte. Den lokalen har dock inte granskats av platsledare. De lämningar som redovisas av FMIS har i regel registrerats för ett par årtionden sedan. Vid arbetet med kustens härdar märks att kustområdets fornlämningar är utsatta för skadegörelse och hotas inte minsta av skogsbruket.

12 Referenser

Jensen, R. 1997. *Fornminnesinventeringen – nuläge och kompletteringsbehov- en riksöversikt*. Riksantikvarieämbetet.

FMIS Riksantikvarieämbetets digitala register.

13 Bilaga

13.1 Raä 166:10, Byske socken

13.1.1 Beskrivning av område och anläggningar

Inom ett 100 x 40 m (N-S) stort område är 14 härdar och åtta fångstgropar (se fig. 2, bild 1). Lämningarna är belägna på en flack och sandig avsatts väster om en mindre myr. Beväxt med tallskog. Genom området skär en traktorväg. Traktorvägen har skadat härd nr 1, samt två av fångstgroparna. Beskrivningarna i nedanstående följer numreringen för den första registreringen (nr 1-10). Fångstgroparna beskrivs ej. Nr 1 är belägen längst i N.

1 Härd, belägen i vägbana. Sondning visar på en troligen oval, 1,3 x 1,1 m stor härd (Ö-V). Härden var helt övertäckt med material från vägen. Sondning visar på delvis stenpackning. Härden var intill 0,05 m h. Koordinat 7213206/0778954±7.

2 Härd, oregelbunden, 1,2 x 0,75 m (NV-SÖ) och intill 0,1 m h. Härden var helt övermossad. Sondning visar på delvis stenpackning, brun härdfyllning och rödbränd sand. Koordinat 7213204/0778948±7.

3 Härd, närmast oval, 1,25 x 1 m (NÖ-SV) och intill 0,1 m h. I norr var tre synliga stenar 0,1-0,15 m stora. Sondingen visar på en tät stenpackning, något brun härdfyllning och något rödbränt blekjordsskikt. Koordinat 7213178/0778940±6.

4 Härd, närmast oval, 1,3 x 0,95 m (Ö-V) och intill 0,1 m h. I ytan var en synlig sten, 0,3 m stor. Sondning visar på stenpackning och brun härdfyllning samt något rödbränt. Koordinat 7213170/0778942±8.

5 Härd, oval, 1,2 x 0,95 m (NÖ-SV) och intill 0,1 m. h. Härden markeras av nio synliga stenar, 0,2-0,7 m stora. Sondingen visar på ytterligare stenpackning. Härden har förmodligen avtorvats någon gång, möjligen i samband med inventering. Sondning kunde ej belägga härdfyllning och rödbränd jord. Koordinat 7213165/0778942±6.

6 Härd, oval, 1,15 x 1,0 m (ÖNÖ-VSV) och intill 0,05 m. h. I ytan var fem synliga stenar, 0,3-0,4 m stora. Sondning visar på stenpackning och rödbränd sand under blekjordsbildning. Koordinat 7213159/0778942±5.

7 Härd, oval, 1,1 x 0,9 m (NV-SÖ) och intill 0,1 m h. Helt övermossad. Sondning visar på stenpackning, brun härdfyllning och ca 10 cm blekjordsbildning. Koordinat 7213146/0778915±8.

8 Härd, oval, 1,4 x 1,3 m (Ö-V) och intill 0,15 m h. I ytan var tre synliga stenar, 0,1-0,2 m stora. Den största stenen var i södra långsidan, flat, 1 x 0,5 m. Sondning visar på stenpackning, brun härdfyllning och något rödbränd sand under blekjord. Koordinat 7213137/0778941±8.

9 Härd, oregelbunden, 1,2 x 1,1 m (Ö-V) och intill 0,15 m h. I ytan var fyra synliga stenar, 0,1-0,5 m stora. I övrigt var härden övermossad. Enligt tidigare inventeringar var härden skadad av rotvälta. Skadan gör att det inte går att genomföra sondning i härden. Koordinat 7213123/0778952±5.

10 Härd, rundad, ca 1,05 m i diameter och intill 0,05 m h. I västra kanten fanns en synlig sten, 0,3 m stor. Sondning visar på en brun härdfyllning och under blekjord rödbränd sand. Koordinat 7213175/0778958±8.

Nyregistreringar

11 Härd, oval, 1,25 x 1,0 m (NÖ-SV) och intill 0,1 m. h. I ytan var sex synliga stenar, 0,1-0,5 m stora. Sondning visar på en tät stenpackning och en brun härdfyllning. På den södra sidan av härden var en minst 100-årig tall. Koordinat 7213142/0778951±10.

12 Härd, oregelbunden, ca 1,25 x 0,8 m (NNÖ-SSV) och intill 0,1 m h. Härden var helt övermossad. Sondning visar på ställvis förekomst av stenar och brun härdfyllning. I västra kanten var en granplanta. Koordinat 7213139/0778919±6.

13 Härd, närmast oval?, 1,3 x 0,8 m (NV-SÖ) och intill 0,1 m h. I härdens NV del var en förhöjning, förmodligen en gammal stubbe eller rotvälta. Sondning visar på delvis stenskoning i kanten och en brun härdfyllning i mitten. Koordinat 7213141/0778955±6.

14 Härd, oval, 0,9 x 0,75 m (ÖV) och intill 0,1 m. h. Sondning visar på ställvis förekomst av stenskoning, brun härdfyllning. Därunder var blekjordsbildning och rödbränd sand. Koordinat 7213188/0778954±5.

13.1.2 Utgrävning av Raä 166:10

Efter avtorvningen av härden framkom en tydligt väl lagd stenskoning bestående av fem stycken flata stenar: 0,2-0,35 m stora. Innanför stenskoningen fanns en gråbrun härdfyllning med enstaka inslag av kol (se fig. 3, bild 2).

Vid nedgrävningen av den bruna härdytan framkom klumpar av jord med vita prickar, möjligen rester av ben. Två prover togs på dessa klumpar (se fig. 3). I härdfyllningen och framförallt mot kanterna av stenskoningen förekom brända ben varav några bitar splitter från klyvningen av kött (10 fyndnummer för ben). Vid ytterligare nedgrävning framkom fläckig sand och vita jordpartier. Vid nedgrävningen av härdytan framkom mycket sparsamt med kol. Inom härdens begränsning togs två kolprover.

Profilen grävdes ner till 0,35 meters djup under torvytan. Varvid följande framkom. I toppen var ett 3-4 cm tjockt lager med brun härdfyllning. Under den bruna härdfyllningen var ett 0,05-0,07 tjockt lager med delvis bandformiga färgningar i gråvit, grå och rödbränd kulör (se fig. 4, bild 3). Därunder ett gråvitt blekjordslager 0,02-0,05 m tjockt. I väster, i samband med troligen en gammal rot gick blekjorden längre ned. I botten av profilen syntes ett skålformat, kraftigt rödbränt lager, intill 0,11 m tjockt. Därunder var C-horisont, grå sand med bruna inslag. Profilen i härden går lite snett efter härdens breddaxel.

13.1.3 Fynd gjorda med metalldetektor

Härd 1 gav två utslag inom härden och fyra utanför. De fyra sistnämnda utslagen undersöktes och då påträffades två spikar, ett knivblad och en möjlig bordskniv/rakkniv (se fig. 5).

Härd 5 gav ett större utslag innanför härden.

Härd 6 gav tre utslag utanför härden och ett innanför. De tre utslagen utanför härden undersöktes varvid en tjockare böjd järntråd av järn, ca 5,5 cm lång påträffades. Dessutom en trådspik och två bitar tjockare brunt glas, samt en spik (ca 8 cm lång).

Härd 7 gav två utslag utanför härden. Det ena var ett mynt, 2,5 cm i diameter (2/3 shilling, från 1852).

Härd 8 gav ett utslag innanför härden och ett utanför. Fyndet utanför härden bestod av en syring av brons (se fig. 5).

Härd 10 gav ett utslag utanför härden som visade sig vara en mindre järnkniv. Den låg ca 6 meter NNV om härden.

Härd 13 gav ett utslag innanför härden i den östra delen och ett utslag utanför härden. Fyndet utanför härden visade sig vara en platt smidd spik (troligen båtspik) ca 7 cm lång.

Härd 14 gav ett utslag innanför härden.

Samtliga fynd lades åter på plats där de hittats.

13.1.4 Fyndförteckning

F 1 10 fragm. brända ben (se fig. 3), 19,66, 0,74 g.

F 2 Två fragm. brända ben (se fig. 3), 19,67, 0,06 g.

F 3 Ett fragm. brända ben (se fig. 3), 19,62, 0,29 g.

F 4 Ett fragm. brända ben (se fig. 3), 19,63, 0,15 g.

F 5 Ett fragm. brända ben (se fig. 3), 0,23 g.

F 6 Två fragm. brända ben (se fig. 3), 19,66, 0,04 g.

F 7 Ett fragm. brända ben (se fig. 3), 19,66, 0,14 g.

F 8 Ett fragm. brända ben (se fig. 3), 19,66, 0,13 g.

F 9 Tre fragm. brända ben (se fig. 3), 19,67/19,66, 0,23 g.

F 10 Två fragm. brända ben (se fig. 3), 19,67/19,65, 0,13 g.

F 11 88 fragm. brända ben, sållfynd, 6,77 g.

F 12 Tre fragm. obrända ben, sållfynd, 1,9 g.

Fynd gjorda med metalldetektor

F 13 En båtspik av järn.

F 14 En syring, brons.

F 15 En bit av järntråd.

F 16 En spik samt två glasbitar

F 17 En järnkniv.

F 18 Ett trasigt knivblad/saxblad.

F 19 Rakkniv? av järn.

F 20 En klippspik?

F 21 En båtspik av järn.

F 22 Ett kopparmynt, 2/3 skilling, 1852.

Samtliga fynd återlagda på plats.

13.1.5 Kolprover

Kolprov 1 I kant av härd, mellan stenar i stenpackningen (se fig.3), 19,67/19,64, 5,96 g, varav urplockat kol, 0,17 g.

Kolprov 2 I mitten av härden mellan stenar (se fig. 3), 19,64/19,62, 6,79 g, varav urplockat kol, 0,02 g.

13.1.6 Prov på härdfyllning

Prov 1 från härdyta (se fig. 3), 19,67/19,64.

Prov 2 från härdyta (se fig. 3).

13.1.7 Jordprover

Jordprov 1 Prov på härdfyllning (se fig. 4).

Jordprov 2 Prov på gråvit sand (se fig. 4).

Jordprov 3 Prov på rödbränd sand (se fig. 4).

Jordprov 4 Prov på C-horisont (se fig. 4).

13.2 Raä 279:2, Byske sn

13.2.1 Beskrivning av område och anläggningar

Härdarna är belägna på flack sandig mark i anslutning till vidsträckt myrmark, igenväxande sjö. Inom ett 35 x 5 m stort område (NV-SÖ) är tre härdar (se fig. 74, bild 4). Två av härdarna ligger i sentida kalhygge och en i ett område med små tallar, hedmark. Kalhygget har fläckmarksberetts och genom detta har härd nr 2-3 har övertäckts med material från markberedningen samt mer eller mindre skadats. Endast nr 2 beskrivs i nedanstående.

13.2.2 Utgrävning av Raä 279:2

Det påförda materialet, bestående av kvistar, mossa och delvis jord, togs bort. Då framträdde en rundad härd, 1,1 m i diameter och intill 0,1 m h. Härden begränsades av en stenring av ett 15-tal, 0,1-0,3 m stora stenar (se fig. 8). Innanför skoningen var spridda stenar, främst skörbrända, 0,08-0,15 m stora. Sondning visade på en mörkbrun till svartbrun smetig härdfyllning med ställvisa förekomster av kol i ytan samt även stenpackning. Koordinat 7232642/0786474±4.

Den bruna härdfyllningen var till 0,1 m tjock vid vissa ställen intill kanten av härden. Vid borttagandet av härdfyllningen påträffades ett 10-tal, 0,05-0,2 m stora, kraftigt skörbrända stenar (se fig. 9). Dessutom förekom flera mindre utspridda skörbrända stenar. I härdfyllningen förekom tämligen rikligt med brända- och obrända ben. Vid nedgrävningen togs tre kolprover. Mot stenskoningen i NÖ påträffades ett bryne som ser ut som en liten stenyx (F 6, se fig. 8, bild 6). Under den bruna härdfyllningen framkom gråvit blekjord. Det var förhållandevis rikligt med kolbitar mot kanterna av härden.

Vid nedgrävningen av profilen framkom ett lager med tydlig blekjordsbildning under den smetiga härdfyllningen (se fig. 10). I den orörda markytan förekom relativt många stenar, 0,05-0,15 m stora. Under blekjordsbildningen i den NV delen av härden var ett kraftigt rödbränt jordlager, intill 0,24 m djupt räknat från den kvarvarande ytan av härden. Fyra jordprover togs i härden samt B-horisonten (se fig. 10).

13.2.3 Fynd gjorda med metalldetektor

Detektorn gav utslag innanför stenskoningen av härd nr 1 samt på tre andra ställen. Inga av de senare utslagen gav något av relevans för undersökningen.

13.2.4 Fyndförteckning

F 1 Ett fragm. bränt ben påträffat i smetig härdfyllning, (se fig. 8) 19,58. 0,37 g.

F 2 50 fragm. brända ben påträffade i smetig härdfyllning, sållat i durkslag (se fig. 8), 19,56, 2 g.

F 3 Ett fragm. obränt ben påträffade i smetig härdfyllning (se fig. 8), 19,57, 2,47 g.

F 4 57 fragm. brända ben påträffade i smetig härdfyllning, sållat i durkslag (se fig. 8), 19,58/19,56, 7,35 g.

F 5 50 fragm. brända ben påträffade i smetig härdfyllning, sållat i durkslag (se fig. 8), 19,60/19,58, 1,15 g.

F 6 Ett bryne?, påträffat i smetig härdfyllning intill F5 (se fig. 8), stående på högkant mot kant av härd (kan eventuellt vara *stenåldersföremål* som återanvänts som bryne), 19,58/19,54, 41,96 g.

F 7 20 fragm. brända ben påträffade i smetig härdfyllning, sållat i durkslag (se fig. 8), 19,57/19,55, 1,15 g.

F 8 5 fragm. brända ben påträffade i smetig härdfyllning, sållat i durkslag (se fig. 8), 19,59/19,57, 1 g.

F 9 Tre fragm. brända ben (se fig. 8), 19,56, 0,95 g.

F 10 256 fragm. brända ben påträffade i smetig härdfyllning, sållfynd, 33,15 g.

F 11 Två avslag, varav ett troligen av flinta och ett av kvartsit, påträffat i smetig härdfyllning, sållfynd, 0,28 g.

F 12 18 fragm. obrända ben påträffade i smetig härdfyllning, sållfynd, 6,37 g.

13.2.5 Kolprover

Kolprov 1 Något större bitar kol påträffade i smetig härdfyllning (se fig. 8), 19,58/19,56, 24,29 g, varav urplockat kol, 2,27 g.

Kolprov 2 Kol i smetig härdfyllning (se fig. 8), 19,57/19,55, 18,92 g, varav urplockat kol, 2,98 g.

Kolprov 3 Kol i smetig härdfyllning, delvis större kolbitar (se fig. 8), 19,59/19,57, 22,56 g, varav urplockat kol, 1,10 g.

13.2.6 Jordprover

Jordprov 1 Rödbränd sand (se fig. 10).

Jordprov 2 Smetig härdfyllning (se fig. 10).

Jordprov 3 Smetig härdfyllning (se fig. 10).

Jordprov 4 Smetig härdfyllning (se fig. 10).

13.3 Raä 341:1, Byske socken

13.3.1 Beskrivning av område och anläggningar

Belägen på svagt markerad avsatts i sandig mark norr om myr. Hedmark och tallskog. Inom ett 16 x 5 m är två härdar och en stenåldersboplats (se fig. 11, bild 7). Nedan beskrivs de två härdarna varav en inte tidigare har förtecknats.

1 Härd, oval, 1,45 x 0,9 m (NÖ-SV) och intill 0,15 m h. Härden var till 2/3 avtorvad och i ytan syntes ett 15-tal, 0,1-0,45 m stora stenar samt även några löst liggande skörbrända stenar, 0,01-0,1 m stora. Enligt uppgifter var delar av härden redan avtorvad vid inventeringstillfället 1987. Sondning var ej möjlig på grund av torr väderlek. Beväxt med ungt lingonris. Koordinat 7225672/0790818±5.

2 Stenåldersboplats enligt tidigare inventering.

Nyregistrerad anläggning

3 Härd, oval 1,15 x 0,9 m (NNÖ-SSV) och intill 0,05 m h. Mossan var avtagen på härdens yta därför var stenpackningen synlig. Kring kanten var ett 20-tal synliga stenar, 0,1-0,17 m stora. Innanför stenskoningen var en packning av ett 40-tal synliga stenar,

0,06-0,10 m stora, varav några skärviga. Begynnande beväxning med lingonris.
Koordinat 7225669/0790833±4.

13.3.2 Utgrävning av Raä 341:1

Den östra delen av härden rensades från barr och annat varvid det noterades ett litet bränt ben (se fig. 12, bild 8). I övrigt noterades att några stenar var kraftigt skörbrända. Inga kolbitar kunde noteras.

Vid fortsatt nedgrävning påträffades i den södra delen av härden ett antal brända ben i härdfyllningen. Vid borttagandet av stenpackningen framkom tämligen rikligt med skörbrända stenar. Skörbrända stenar påträffades även längre ner och även under härden. Troligen sammanhänger den senare stenen med en boplats från stenåldern som registrerades 1987.

Vid borttagandet av stenpackningen framkom att härdfyllningen var gråbrun-brun och smetig (se fig. 13). I härdfyllningen påträffades främst obrända och brända ben samt ganska mycket kol i och i samband med den gamla markytan.

13.3.3 Fynd gjorda med metalldetektor

Detektorn gav utslag S om härd nr 1. Det var en träbit omslagen med ett bronsbleck med nitar (se bild 9), föremålet noterades men lades tillbaka på ursprungliga plats. Dessutom påträffades en platt järnbit med hål mellan härd 1-2.

13.3.4 Fyndförteckning

F1 Ett fragm. bränt ben (se fig. 12), 19,67, 0,28 g.

F2 Fyra fragm. brända ben (se fig. 12), 19,65, 0,76 g.

F3 Två fragm. obrända ben i brun härdfyllning (se fig. 12), 0,85 g.

F 4 Fyra fragm. brända ben i brun härdfyllning, sållfynd, 0,23 g.

F 5 10 fragm. obrända ben i brun härdfyllning, sållfynd, 2,23 g.

13.3.5 Fynd gjorda med metalldetektor

F 6 1 träbit med bronsbeslag och nitar i närheten av härd nr 1 (fynd med metalldetektor, se fig. 11, bild 9).

F 7 En bit platt järn med hål (se fig. 11).

13.3.6 Kolprover

Kolprov 1 Mellan stenar i södra delen av härden, mindre kolbitar (se fig. 12), 19,65, 1,3 g, varav urplockat kol, 0,14 g.

Kolprov 2 Påträffat i södra delen av härden (se fig. 12). Något större kolbitar. Bra prov, 19,69/19,66, 3,63 g, varav urplockat kol, 0,55 g.

Kolprov 3 Påträffat i profilen i södra delen av härden (se fig. 12). Bra prov, 19,69/19,67, 9,68 g, varav urplockat kol, 5,15 g.

Kolprov 4 Påträffat i brun härdfyllning under sten (se fig. 12), 19,66/19,62, 4,38 g, varav urplockat kol, 0,88 g.

Kolprov 5 Påträffat i profilen (se fig. 13). Bra prov, 3,74 g, varav urplockat kol, 2,04 g.

13.3.7 Jordprover

Jordprov 1 Rödbränd sand under stenpackning (se fig. 12).

Jordprov 2 B-horisont (se fig. 12)

Jordprov 3: Brun härdfyllning (se fig. 12).

13.4. Raä 624:1 (624:2), Byske sn

13.4.1 Beskrivning av område och anläggningar

Flack sandig åssträckning med inslag av sten i anslutning till myrlänt skogstjärn (se fig. 14). Omgiven i N till S av brantare sluttningar. Området är beväxt med tallskog, närmast hedmark.

Längst i norr är:

1 Härd?, oval, ca 1,2 x 0,8 m (NÖ-SV) och intill 0,15 m. h. Härden var helt övermossad. Sondning visar på delvis stenskoning och stenpackning. I övrigt omöjligt att sonda på grund av torr jord (se vidare nedan). I NV kanten av härden växte en 15-årig tall. Koordinat 7213075/0780062±9.

22 m SSÖ om 1 är:

2 Härd, närmast rundoval 1,2 x 1,1 m (Ö-V) och intill 0,15 m. h. Fyra synliga stenar i den södra långsidan 0,15 – 0,4 m stora. Sondning visar på stenpackning. I övrigt var jorden för torr för att ta prov i. I anläggningen växte tre tallplantor, i övrigt beväxt med mossa, lav och bärris. Koordinat 7213054/0780072±4.

13.4.2 Utgrävning av Raä 624:1

Raä 624:1 visade sig vara en rotvälta efter avtorvning. Efter medgivande av länsstyrelsen i Västerbotten (Katrine Nygren, 14/8, 2012) gavs muntligt tillstånd till att i stället undersöka Raä 624:2.

13.4.3 Utgrävning av Raä 624:2

Mossan avlägsnades från halva härden varvid fem tätt lagda stenar framkom, 0,2-0,35 m stora stenar. Härdytan bestod av ljus grå-gul jord med några kolförekomster (se fig. 16). Under det ljusa lagret påträffades en mörkbrun härdyta samt delar av en stenpackning. Det ljusa lagret verkar ha tillkommit under senare tid. Möjligen vindburet från grustaget.

Vid nedgrävningen av den bruna härdytan framkom brända ben och glas av olika kulörer samt en bit fönsterglas. Vid nedgrävningen togs fyra stycken kolprover. Efter borttagandet av härdfyllningen framkom stenpackningen bestående av 0,07-0,25 m stora stenar (se fig. 17, bild 10). Vid borttagandet av stenpackningen framkom också fynd av glas samt obrända och brända ben.

Profilen nedgrävdes till orörd mark. I det översta lagret var en stenpackning (se fig. 18). Ovanpå dessa stenar var en brun härdfyllning. Stenarna i stenpackningen var upp till 20 cm höga, direkt lagda på gammal markyta markerad av blekjord. Vid framtagning av profilen framkom fynd av brända och obrända ben samt glassplitter. Under stenarna och stenpackningen var rödbränd sand ned till ca 0,22 m under markytan (se fig. 18). Stenarna var ordentligt brända i och med att de var spräckta med en tämligen porös yta.

13.4.4 Fynd gjorda med metalldetektor

Området (åssträckningen) genomgicks av metalldetektor varvid ett fynd av gjutet, trekantigt tennornament påträffades (se fig. 15, bild 11). Fyndet påträffades i svag sluttning mot myrlänt tjärn, ett 10-tal meter NV om den undersökta härden. Fyndet som påträffades i blekjord tillvaratogs. Dessutom påträffades ett järnfragment och en järnspik. Som ej tillvaratogs.

13.4.5 Fyndförteckning

F 1 Två bitar buktigt grönt glas (se fig. 16), 20,39, 2,29 g.

F 2 Fem fragm. brända ben (se fig. 16), 20,40/20,38, 0,5 g.

F 3 En bit buktigt grönt glas (se fig. 16), 20,42, 3,37 g.

F 4 Tre bitar buktigt grönt glas (se fig. 16), 20,42, 9,75 g.

F 5 Tre fragm. brända ben (se fig. 16), 20,42-20,40, 0,17 g.

F 6 En bit buktigt grönt glas (se fig. 16), 20,40, 0,64 g.

F 7 Ett fragm. bränt ben (se fig. 16), 20,38, 0,5 g.

F 8 Fyra fragm. brända ben, under stenpackning (se fig. 17), 20,34, 1,23 g.

F 9 54 fragm. brända ben, sällfynd ovanför stenpackning, 5,15 g.

F 10 En bit buktigt grönt glas, (se fig. 18), 10,25 g.

F 12 Ett fragm. obränt ben, sållfynd ovanför stenpackning, 1,30 g.

F 13 Totalt 26 bitar buktigt grönt glas, 6 bitar av tjockare glas och resten av tunnare glas, sållfynd ovanför stenpackning, 9,03 g.

F 14 40 fragm. brända ben, sållfynd vid borttagning av stenpackning, 7,27 g.

F 15 14 fragm. obrända ben, sållfynd vid borttagning av stenpackning, 9,16 g.

F 16 10 bitar buktigt grönt glas varav fyra av tjockare glas, sållfynd vid borttagning av stenpackning, 11,6 g.

13.4.6 Fynd gjorda med metalledetektor

F 11 Ett gjutet tennföremål, triangulärt, 5,2 x 4,2 cm, ornerat med linjer (se fig. 15, bild 11). I övre kant är ett borrar hål, i nedre kant snodda fastlödda trådar. I övre delen är föremålet trasigt men brottytor är nötta liksom även andra delar på fram och baksida. På höger sida, på innerkant av triangel är spår av järn, 16,16 g.

F 17 Fynd av järnfragment.

F 18 Fynd av järnfragment samt järnspik.

F 17-18 lades tillbaka medan F 11 tillvaratogs.

13.4.7 Kolprover

Kolprov 1 Påträffat mellan stenar i södra delen av härden redan direkt efter avtorvning (se fig. 16), 20,42/20,38, 6,33 g, varav urplockat kol, 1,48 g.

Kolprov 2 Påträffat i härdyta intill sten i västra delen av härden (se fig. 16), 20,41/20,39, 4,79 g, varav urplockat kol, 0,31 g.

Kolprov 3 Påträffat mellan stenar intill kolprov 2 i västra delen av härden. Bra prov. (se fig. 16), 20,39/20,37, 2,45 g, varav urplockat kol, 0,58 g.

Kolprov 4 Större bitar kol, påträffade nära gammal markyta (se fig. 16), 20,38/20,35, 1,48 g, varav urplockat kol, 0,69 g.

13.4.8 Jordprover

Jordprov 1 Rödbränd jord (se fig. 18).

Jordprov 2 B-horisont (se fig. 18).

Jordprov 3 Härdfyllning (se fig. 18).

Jordprov 4 Prov på härdfyllning (se fig. 16) med brända ben 19,60/19,58, mindre bitar med ben.

13.5 Raä 60:4, Jörn sn

Vid besök på Raä 60:4, Jörn sn kunde endast en trolig anläggning lokaliseras. Trots att GPS-angivelse enligt FMIS kontrollerades kunde ej fler lämningar noteras. Den lokaliserade härden är belägen 1,5 m norr om brukningsväg på flack sandig mark, tallskog, hedmark.

Härd, närmast oval, 0,63-0,75 m (NV-SÖ) och intill 0,1 m. h. Fyra synliga kantstenar, 0,15-0,2 m stora. Sondningen visar på stenpackning och en antydning till rödbränd sand samt mörk härdfyllning. Beväxt med mossor och lingonris. Koordinat 7255928/0728127±4.

Eftersom det inte kunde klargöras vilket nummer härden är utgår Raä 60:4 i Jörn socken från årets undersökningar.

13.6 Ritningslista

Ritning nr	Anl. och typ	Typ av ritn.	Skala original	Skala i Rapport	Antal
2	Raä 166, Byske sn	Översiktsplan	1:200	1:400	1
3	Raä 166:10	Härd, plan	1:10	1:20	1
4	Dito	Härd, profil	1:5	1:20	1
5	Raä 166, Byske sn	Fynd	1:1	1:2	4
6	Raä 166:5	Härd, plan	1:10	Ej redovisad i rapport	1
7	Raä 279, Byske sn	Översiktsplan	1:200	1:400	1
8	Raä 279:2, härd	Härd, plan	1:10	1:20	1
9	Dito	Härd, plan, skörbränd sten	1:10	1:20	1
10	Dito	Profil	1:10	1:20	1
11	Raä 341, Byske sn	Översiktsplan	1:400	1:800	1
12	Raä 341:1, Byske sn	Härd, plan	1:10	1:20	1
13	Dito	Härd, profil	1:10	1:20	1
14	Raä 624, Byske sn	Översiktsplan	1:200	1:400	1
15	Dito	Fynd	1:1	1:2	1
16	Raä 624:2	Härd, plan	1:10	1:20	1
17	Dito	Härd, plan, stenpackning	1:10	1:20	1
18	Dito	Härd, profil	1:5	1:20	1
19	Raä 341:3, Byske sn	Härd, plan	1:10	Ej redovisad i rapport	1
20	Härddar	Översiktskarta, undersökningsområde	-	-	1

13.7 Fotolista

Acc-nr	Objekt nr	Typ	Riktning	Kategori	Antal kort
2012:198-199	Raä 166, Byske sn	Härdar	Fr N	Översiktsbilder, landskap	2
2012:200	Raä 166:5, Byske sn	Härd	Fr N	Arbetsbild, dokumentation av härd	1
2012:201	Raä 166:5, Byske sn	Härd	-	Härd, stenpackning	1
2012:202	Raä 166, Byske sn	Traktorväg	Fr S	Översiktsbild	1
2012:203-204	Raä 166:10, Byske sn	Härd	Fr S	Härd, avtorvad	2
2012:205-206	Dito	Härd	Fr Ö	Härd, arbetsbild	2
2012:207-211	Raä 166:1, Byske sn	Härd	-	Fynd av rakkniv?	2
2012:212-216	Raä 166:10, Byske sn	Härd	Fr S	Härd, profil	5
2012:217-222	Raä 166:8, Byske sn	Härd	-	Härd, fynd av syring	6
2012:223-224	Raä 166:10, Byske sn	Härd	-	Härd, Fynd av järkniv	2
2012:225	Raä 279, Byske sn	Härdar	Fr SV	Markberedning, landskapsbild	1
2012:226	Raä 279:2, Byske sn	Härd	Fr V	Härd, övertäckt av bråte	1
2012:227	Raä 279, Byske sn	Härdar	Fr NV	Översiktsbild, landskap	1
2012:228	Raä 279:1, Byske sn	Härd	Fr V	Arbetsbild, dokumentation av härden	1
2012:229-230	Raä 279:2, Byske sn	Härd	Fr SV	Härd, avtorvad (rensad från bråte)	2
2012:231	Raä 279:1, Byske sn	Härd	Fr SV	Härd	1
2012:232	Raä 279:2, Byske sn	Härd	-	Härd, fynd av bryne i härden	1
2012:233	Dito	Härd	-	Skörbränd sten från härden	1
2012:234-239	Raä 341, Byske sn	Härdar	-	Fynd av trä med bronsbeslag	6
2012:240	Raä 341	Härdar	Fr Ö	Översiktsbild, landskap	1
2012:241-242	Raä 341:3, Byske sn	Härd	Fr Ö	Härd, avtorvad av okänd	2
2012:243-245	Raä 341:2, Byske sn	Härd	Fr Ö	Härd, före undersökning	3
2012:246-247	Dito	Härd	Fr Ö	Härd, rensad från växtlighet	2
2012:248-249	Dito	Härd	Fr Ö	Härd, profil	2
2012:250	Dito	Härd	-	Härd, skörbränd sten	1
2012:251	Raä 341, Byske sn	Härdar	-	Fynd av järmbeslag med	1

				hål	
2012:252-256	Raä 624, Byske sn	Härd	-	Fynd av trekantigt tennhänge	5
2012:257	Raä 624:1, Byske sn	Härd (rotvälta)	Fr SÖ	Rotvälta, före avtorvning	1
2012:258-259	Dito	Härd (rotvälta)	Fr SÖ	Rotvälta efter avtorvning	2
2012:260-261	Raä 624:2, Byske sn	Härd	Fr S	Härd, före undersökning	2
2012:262-263	Dito	Härd	Fr S	Härd, avtorvad	2
2012:264	Dito	Härd	Fr V	Härd, stenpackning	1
2012:265	Dito	Härd	Fr Ö	Härd, stenpackning	1
2012:266-268	Dito	Härd	Fr S	Härd, profil	3

13.8 Tillvaratagna fynd och prover

Raä	Sn	GPS- koord.	Typ av lämning	Fynd i anl., artefakter	Obr och br ben i anl.	Kol- prover	Övriga prover	Metall- detektor- fynd
166:10	Byske	7213142/ 0778958	Härd	Inga	12 fyndnr., 112 fragm., 8,91 g	2	4 (jord- prover), 2 prover från härnya	Inga
279:2	Byske	7232642/ 0786474	Härd	F 6, ett bryne	10 fyndnr., 461 fragm., 55,96 g	3	4 (jord- prover)	Inga
341:1	Byske	7225672/ 0790818	Härd	Inga	5 fyndnr., 21 fragm., 4,35 g	5	3 (jord- prover)	Inga
624:2	Byske	7213054/ 0780072	Härd	7 fyndnr., 44 fragm. buktigt glas, 46,93 g	8 fyndnr., 122 fragm., 25,28 g	4	4 (jord- prover)	F 11, gjutet triangul ärt tennföre- mål

13.8 Bilder

Bild 1 Raä 166, Byske sn, miljöbild, fr N. Vid jordsond är Raä 166:10. Foto av L. Liedgren, 2012.

Bild 2 Raä 166:10, Byske sn, halva härden avtorvad, fr S. Foto av L. Liedgren, 2012.

Bild 3 Raä 166:10, Byske sn, profil, fr S. Foto av L. Liedgren, 2012.

Bild 4 Raä 279, Byske sn, miljöbild, markberett kalhygge, fr SV. Foto av L. Liedgren, 2012.

Bild 5 Raä 279:2, Byske sn, härd, rensad från bråte, fr NÖ. Foto av L. Liedgren, 2012.

Bild 6 Raä 279:2, Byske sn, härd, fynd av bryne (på högkant ovan tumstock), fr SÖ. Foto av L. Liedgren, 2012.

Bild 7 Raä 341, Byske sn, miljöbild NÖ. Foto av L. Liedgren, 2012.

Bild 8 Raä 341:1, Byske sn, halva härden avtorvad, fr Ö. Foto av L. Liedgren, 2012.

Bild 9 Raä 341, Byske sn, fynd av träbit med omvikt bronsbeslag med nitar. Foto av M. Fjellström, 2012.

Bild 10 Raä 624:2, Byske sn, härd, stenpackning, fr Ö. Foto av L. Liedgren, 2012.

Bild 11 Raä 624, Byske sn, fynd av tennhänge med linjeornamentik. Foto av M. Fjellström, 2012.

13.9 Ritningar

Teckenförklaringar

	Torvyta		Kraftigt skörbränd sten
	Transkriberad torvyta eller osäker torvyta		Fördjupning
	Vegetationsskikt med humus		Förhöjning
	Rot eller stubbe		Sankmark
	Kraftigt färgad jord		Näver
	Svagt färgad jord		Fyndplats/provpunkt
	Kraftig kol- och/eller sotfärgning		Förhöjning/sluttning
	Kolbitar och sot		Blekjordsbildning
	Trä med fiberriktning		B-horisont (anrikningsskikt)
	Osäker/diffus begränsning		C-horisont (opåverkad jord)
	Gräns för utgrävning/ osäker gräns		

Fig. 2

Vb, Raä 166, härdar och Raä 164, fångstgropar, Byske sn
Kartering av M. Fjellström, 2012

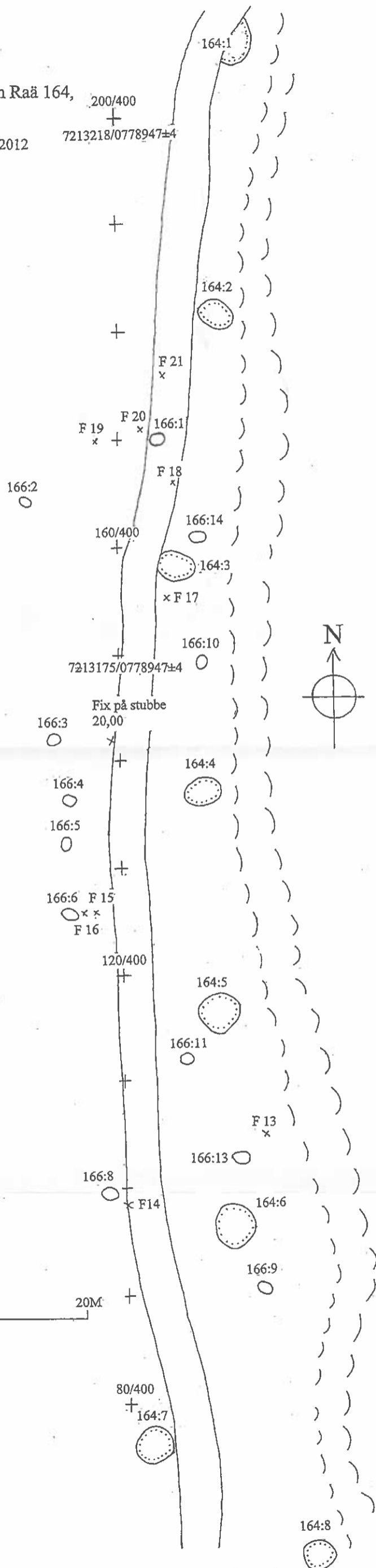
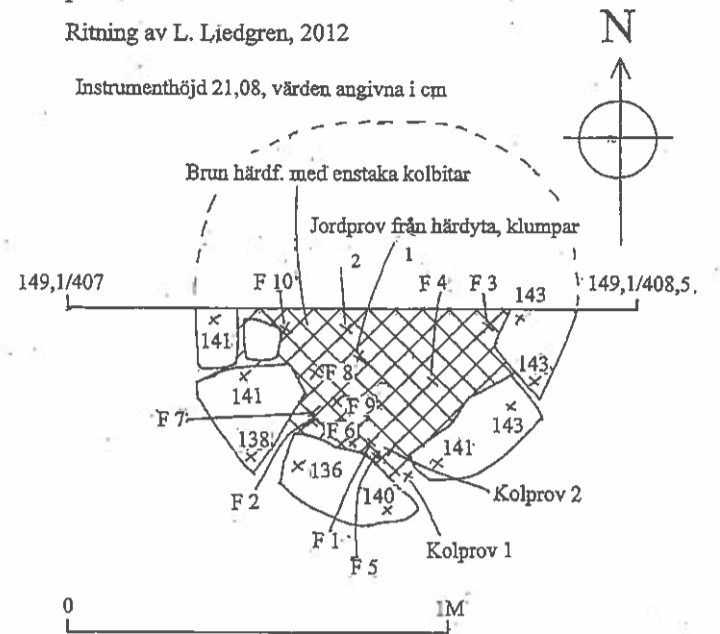

Fig. 3

Vb, Raä 166:10, Byske sn, härd, plan

Ritning av L. Liedgren, 2012

Instrumenthöjd 21,08, värden angivna i cm

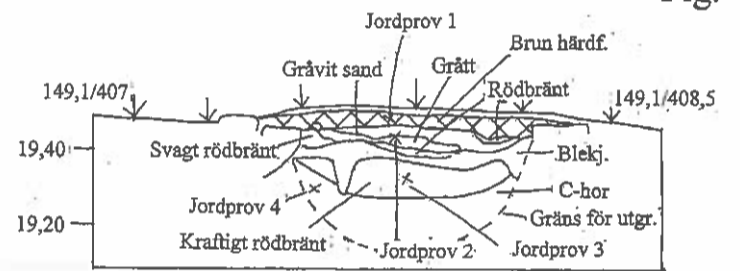

Vb, Raä 166:10, Byske sn, härd, profil Ö-V, fr S, koord.

149,1/407-149,1/408,5

Ritning av L. Liedgren, 2012

Fig. 4

Vb, Raä 166, Byske sn

Ritning av L. Liedgren, 2012

Fig. 5

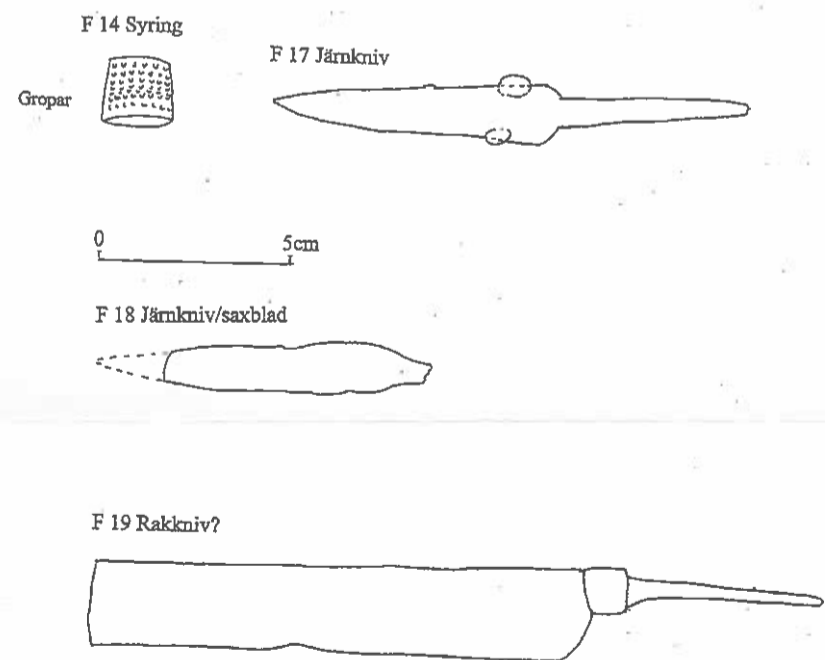

Fig. 7

Vb, Raå 279, Byske sn, härdar

Ritning av M. Fjellström, 2012

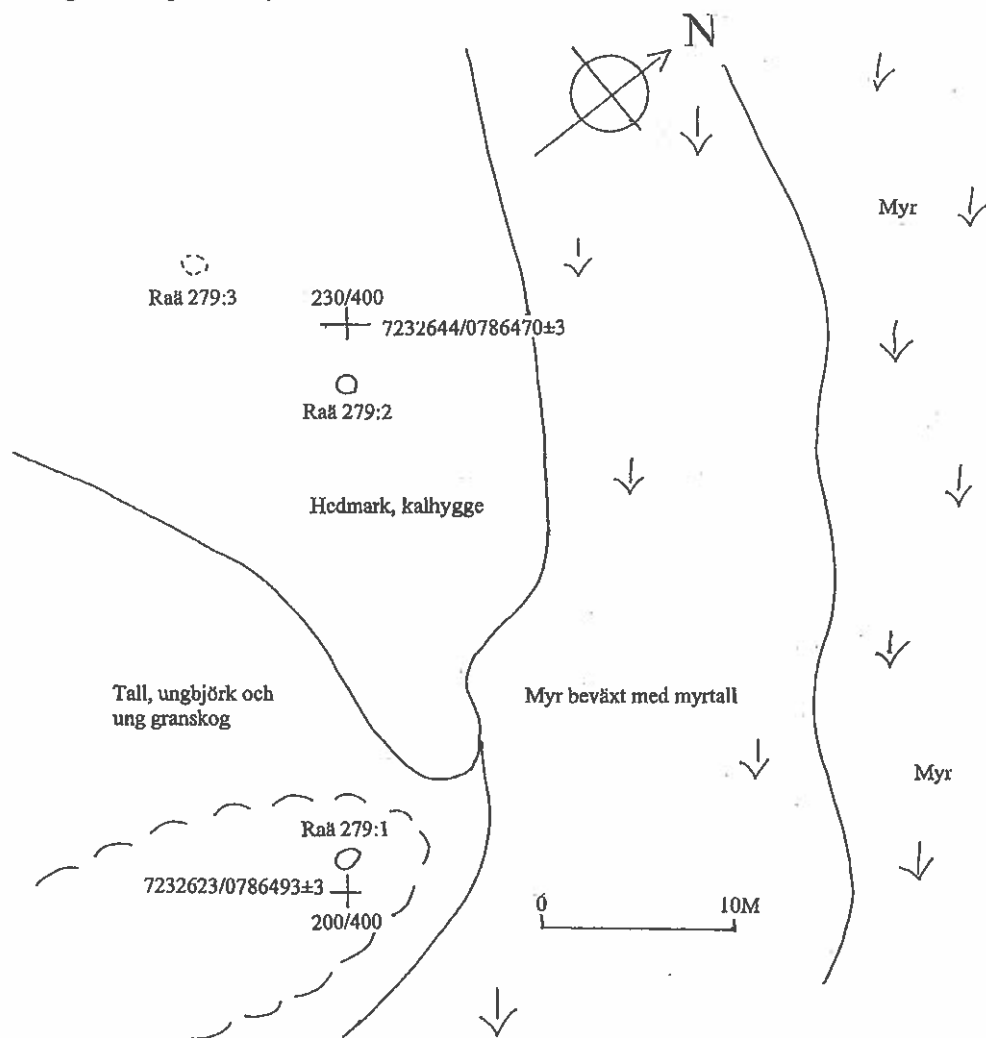

Fig. 8

Vb, Raä 279:2, Byske sn, härd, plan
Ritning av L. Liedgren, 2012

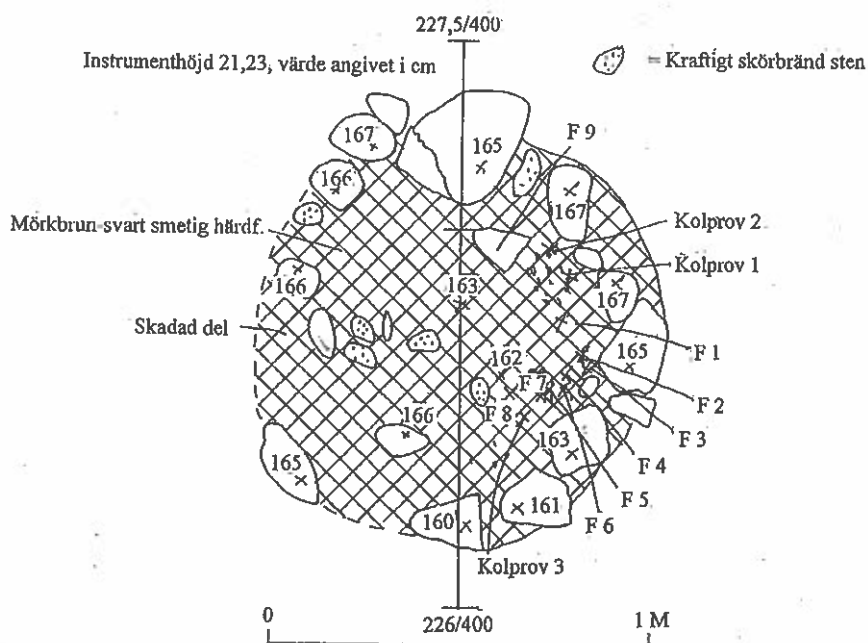
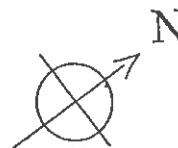

Fig. 9

Vb, Raä 279:2, Byske sn, härd,
plan, stenp.
Ritning av L. Liedgren, 2012

Fig. 10

Vb, Raä 279:2, Byske sn, härd,
profil, fr NÖ, koord. 226/400-227,5/400.
Ritning av L. Liedgren, 2012

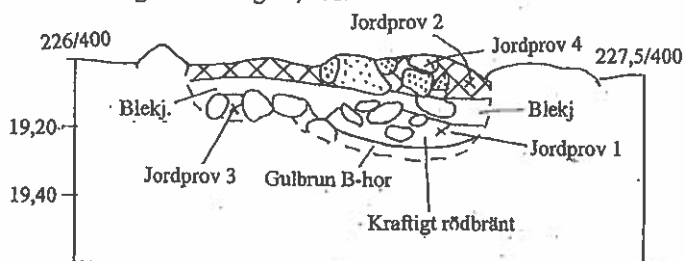
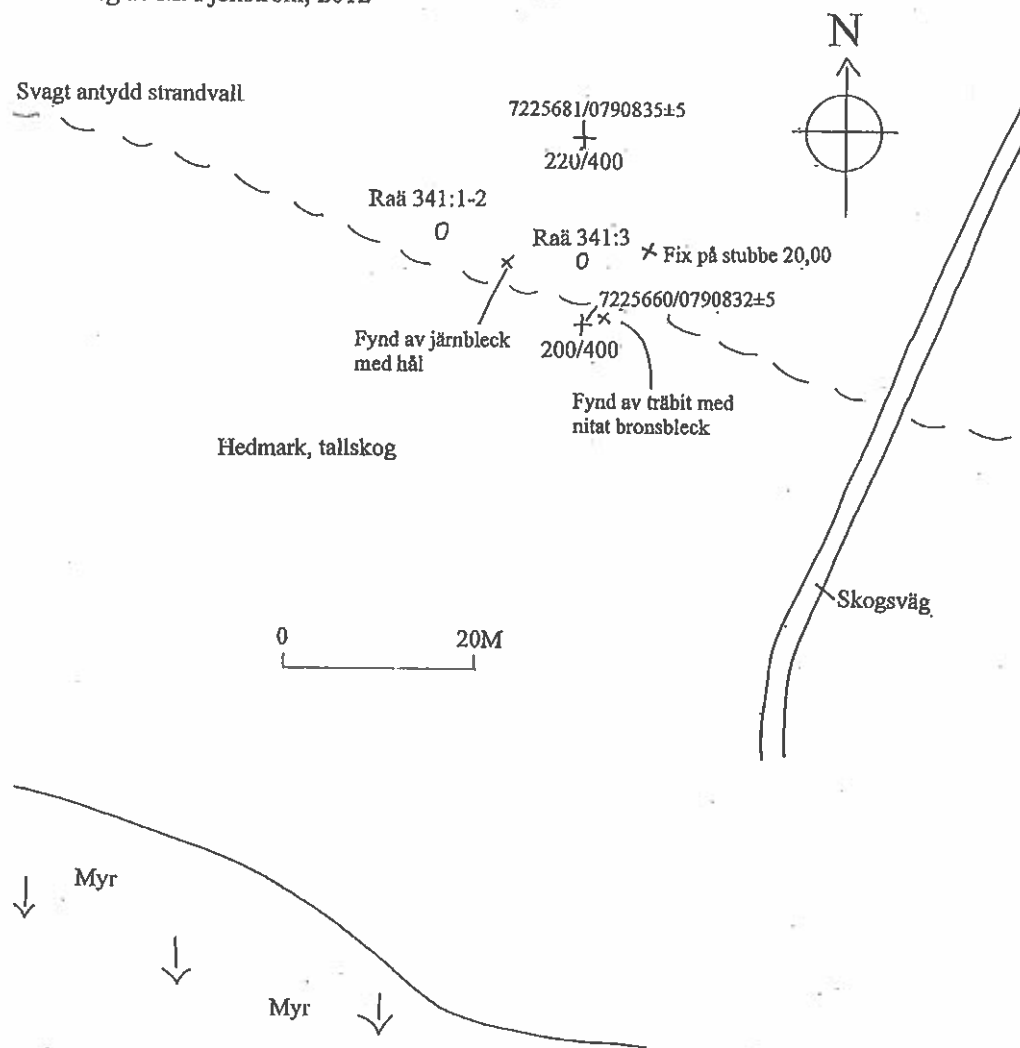

Fig. 11

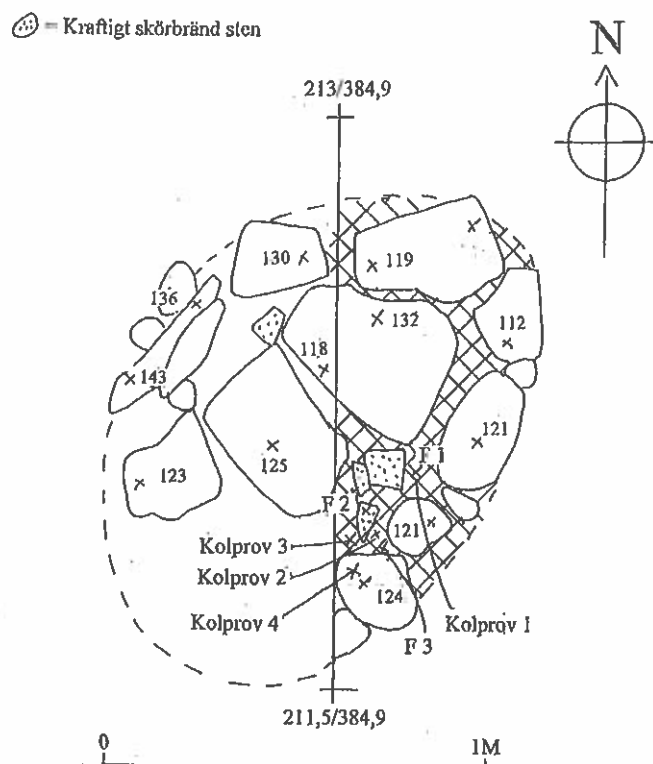
Vb, Raä 341, härdar, Byske sn

Kartering av M. Fjellström, 2012

Vb, Raä 341:1, Byske sn, härd, plan
Ritning av L. Liedgren, 2012

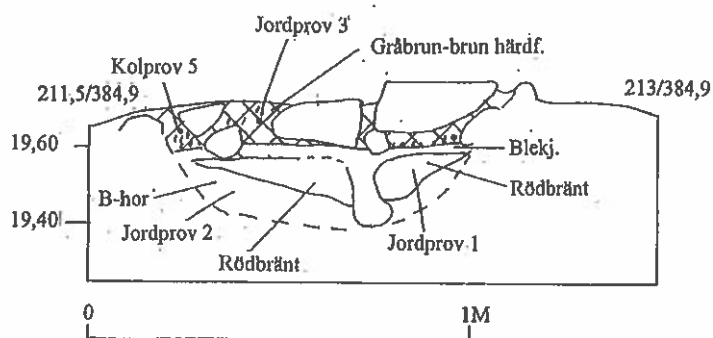
Fig. 12

Vb, Raä 624:1, Byske sn, härd,
profil, fr Ö, koord. 211,5/384,9-
213/284,9

Fig. 13

Ritning av L. Liedgren, 2012

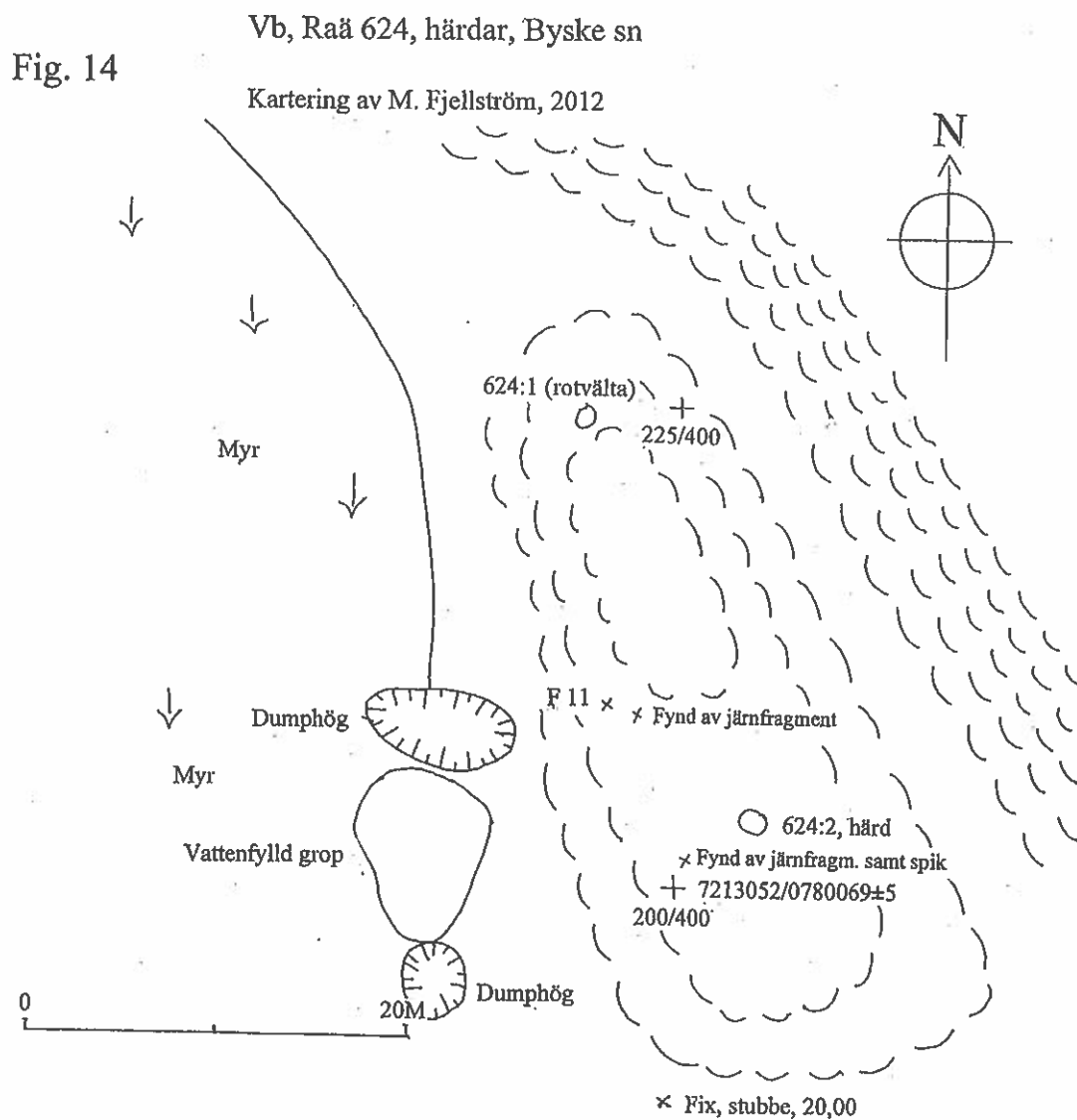
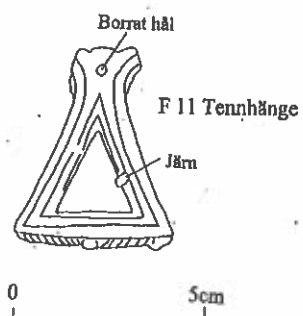

Fig. 15 Vb, Raä 624, Byske sn
Ritning av L. Liedgren, 2012

Vb, Raä 624:1, Byske sn, härd, plan

Ritning av L. Liedgren, 2012

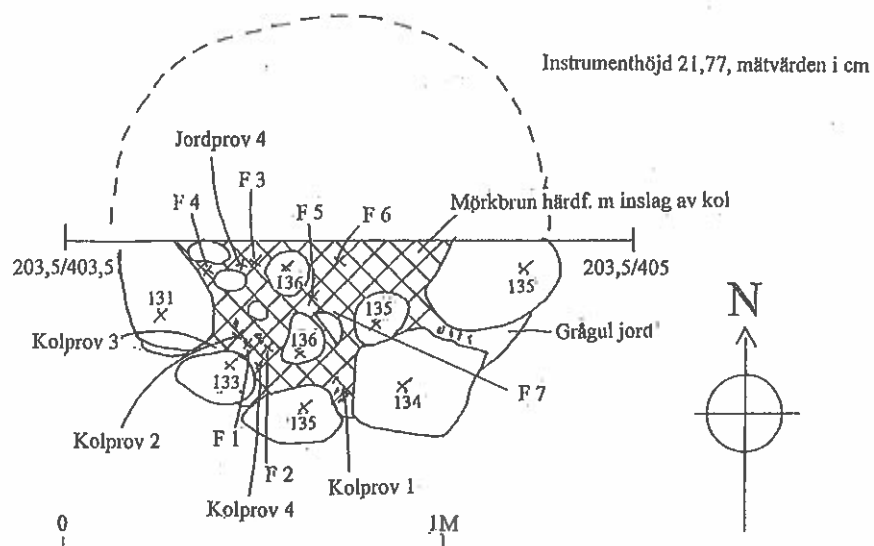

Fig. 16

Vb, Raä 624:1, Byske sn, härd,
plan stenp.

Ritning av L. Liedgren, 2012

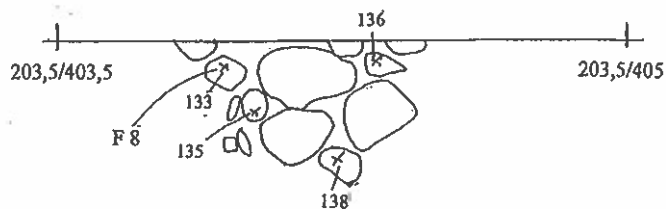

Fig. 17

Vb, Raä 624:1, Byske sn, härd, profil fr S,
koord. 203,5/403,5-203,5/405

Ritning av L. Liedgren, 2012

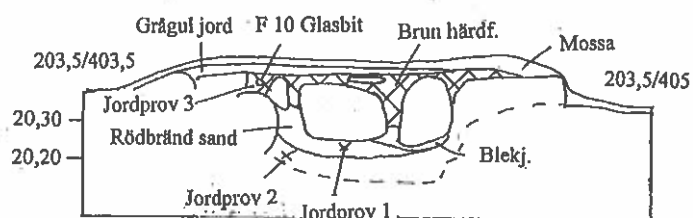

Fig. 18

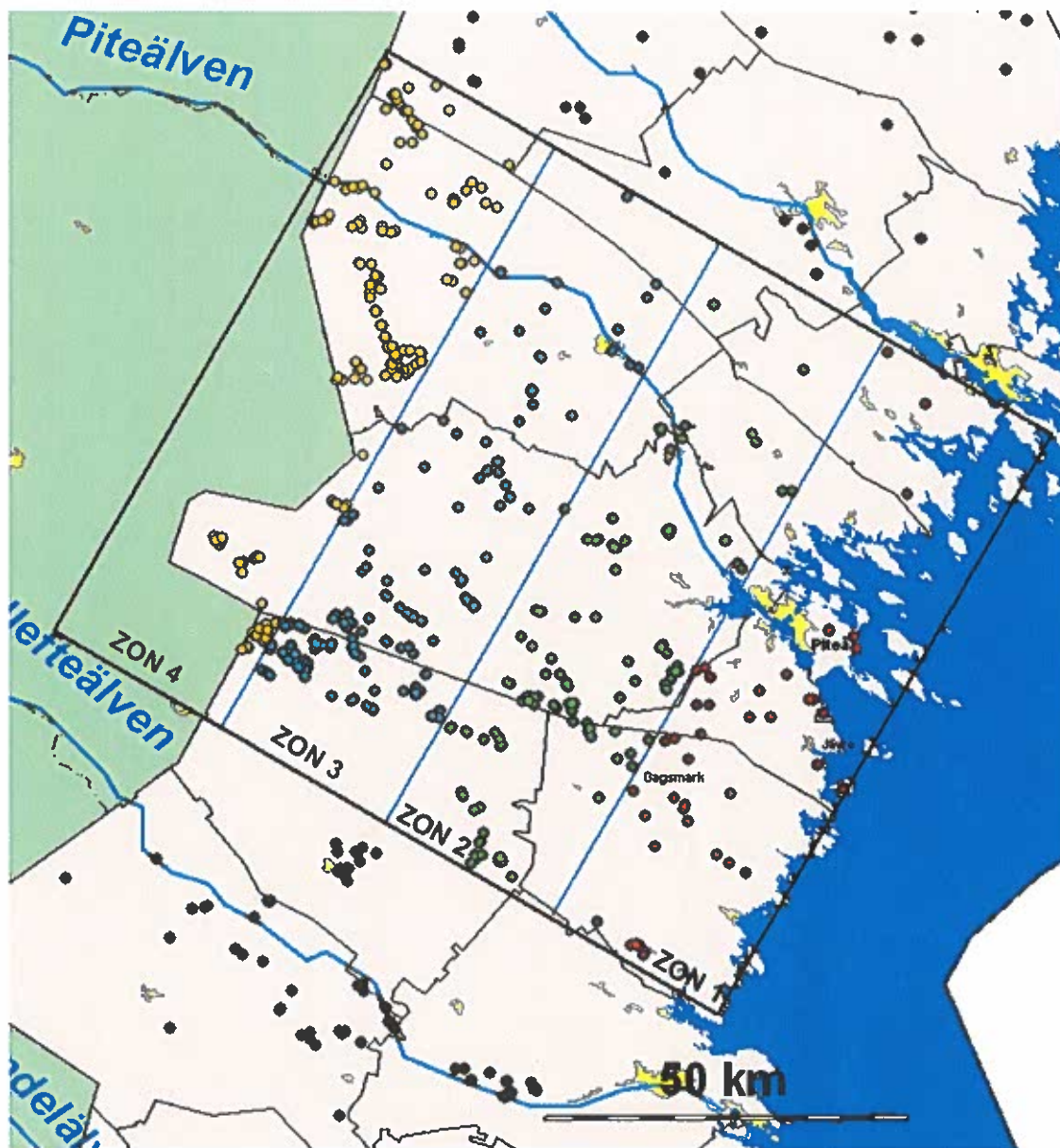

Fig. 19 Undersökningsområde i Västerbotten och Norrbotten Indelat i fyra zoner.

1. Rapporter över kulturhistoriska undersökningar inom Arjeplog socken, 1988.
2. Rapporter över kulturhistoriska undersökningar inom Arjeplog socken, Lappland, 1989-1991.
3. Arkeologiska inventeringar och undersökningar av förhistoriska fyndlokaler och boplatser vid Hornavan och Kakel, Arjeplog socken, Lappland 1983.
4. Rapport över arkeologisk förundersökning av gamla kyrk- och marknadsplatsen, Raä 471, Arvidsjaur socken, Lappland, 1992.
5. Rapporter över kulturhistoriska undersökningar vid Gubblijaure, Stora Mattaure samt Padjé-Máskejaure, Arjeplog socken, Lappland.
6. Arkeologisk undersökning av två härdar vid Margatjärnen, Arvidsjaur socken, Lappland, 1992.
7. Rapport över slutundersökning inom gamla kyrk- och marknadsplatsen, Raä nr 471, Arvidsjaur socken, Norrbottens län, Lappland, 1993.
8. Arkeologiska utgrävningar inom Arjeplog sn, Lappland, 1994.
9. Arkeologisk utredning vid Pajeb Muitunisjaure, Arjeplog sn, Lappland, 1995.
10. Rapport över kulturhistoriska inventeringar av strandområdet vid Rappen, Labbas samt Rappenströmmarna, Arjeplog sn, Lappland, 1995.
11. Arkeologiska utgrävningar vid Ansvar, Överkalix socken, Norrbottens län, 1995. Arkeologisk delundersökning av Raä 393:1, stensättning med rödockra, Raä 393:2, boplatsslämning, samt Raä 977:3 boplatsvall.
12. Arkeologiska utgrävningar vid Ansvar, Överkalix socken, Norrbottens län, 1996. Arkeologisk slutundersökning och restaurering av Raä 393:1, stensättning med rödockra, samt fortsatt delundersökning av Raä 393:2, boplatsslämning.
13. Arkeologiska undersökningar inom Arjeplogs och Arvidsjaur socknar, Lappland, 1995-1996.
14. Rapport över fornminnesinventering och kulturhistoriska undersökningar vid Delliknäs, Arjeplogs sn, Lappland, 1997.
15. Rapport över fornminnesinventering av väg 519, sträckan länsgränsen-Abborrträsk, Arvidsjaur socken, 1997.
16. Arkeologiska undersökningar inom Arjeplogs samhälle, Lappland, 1997.
17. Arkeologisk förundersökning vid vattendragen Rappen, Labbas, Arjeplogs sn, Lappland, 1997.
18. Arkeologiska undersökningar av en stensättning samt delundersökning av en boplatsvall och boplatssytor, Raä nr 315, Nedre Vojakkala, Nedertorneå sn, Norrbottens län, 1996-1997.
19. Boplatser och landhöjning. En förstudie till forskningsprojektet "Människan, elden och landskapet", 1997.
20. Rapport över arkeologisk förundersökning av hotade fornlämningar vid vattendragen Rappen, Labbas samt Rappenströmmarna, Arjeplogs kommun, Lappland, 1998.
21. Byggnadsarkeologiska undersökningar av några åskåtor i Arjeplog, Lappland, 1997-1998.
22. Dokumentation och restaurering av timrad njalla samt timrad kåta Skålka, Ståkke sameby, Arjeplog, Lappland.
23. Rapport över dokumentation samt upprustning av samiska byggnader i Mavas, Luokta-Mavas sameby, Arjeplog, Lappland, 1998-1999.
24. Människan, elden och landskapet. Rapport över arkeologiska undersökningar 1999.

25. Dokumentation och upprustning av torvkåta samt njalla, Tjåksa, Svaipa sameby, Arjeplog, Lappland, 1999-2000.
26. Dokumentation och restaurering av en narad brändnjalla från Ringselet, Semisjaur-Njarg sameby, Arjeplog, Lappland, 1999-2001.
27. Antikvarisk kontroll av upprustningsarbeten i Geijaur, Tjakkek samt Balgesnjunnje inom Arjeplogs och Arvidsjaur's kommuner, 2000.
28. Människan, elden och landskapet. Arkeologiska undersökningar av mesolitiska boplatser inom Arjeplogs kommun, Norrbottens län 2000.
29. Arkeologisk utredning med anledning av planerad vindkraftspark på Uljabuoda, fastigheterna 1:1 Arjeplogs kommun, 2001.
30. Arkeologisk undersökning av skadat fornlämningsområde, Kolmis, Dellaure 2:1, Arjeplogs sn samt utredning av fornlämningar i samband med biltestbana.
31. Utgrävningar av härdar och stalotomter i Adamvaltaområdet, Arjeplog, Lappland 2001.
32. Byggnadsarkeologisk dokumentation av två njallor inom Ståkke sameby, Arjeplogs kommun, Lappland, 2001.
33. Dokumentation och upprustning av två torvkåtor, en njalla samt en palissadgärda, Varekietje, Semisjaur-Njarg sameby, Arjeplogs kommun, Lappland, 1998-2001.
34. Arkeologiska undersökningar vid Dumpokjauratj och Gublijaure, Arjeplogs Sn, Lappland, 2001. Människan, elden och landskapet.
35. Utgrävningar av stalotomter i Adamvaltaområdet, Arjeplog, Lappland, 2002.
36. Antikvariska kontroller och upprustningar inom Arjeplogs och Arvidsjaur's kommuner, Lappland 1997-2002.
37. Utgrävningar av härdar och stalotomter i Adamvaltaområdet, Arjeplog, Lappland 2003.
38. Arkeologiska undersökningar vid Dumpokjauratj, Raå 1568, Arjeplogs sn, Lappland 2002. Människan, elden och landskapet.
39. Arkeologisk undersökning av en stensättning från äldre järnålder, Raå 1944, Uddjaur, Arjeplog, Lappland 2003.
40. Arkeologisk utredning inom biltestområde i Kålmis, Arjeplogs kommun 2002-2003.
41. Arkeologisk utredning med anledning av sand/gruståkt, Framnäs 1:9, Arvidsjaur's socken och kommun, Lappland, 2003.
42. Arkeologisk utredning, Pipudden, Arjeplogs kommun, Lappland 2003.
43. Utvärdering av fornminnesinventeringen, 1984-2002 och projektet Skog och Historia, 2000-2004, i Norrbotten. Med exempel på tillämpningar av det digitala registret och framtida inriktningar
44. Byggnadsarkeologisk undersökning av byggnadsrester, Långsjön, Ståkke sameby, Arjeplog, Lappland, 2004.
45. Arkeologisk förundersökning inom den gamla kyrk- och marknadsplatsen i Arjeplog, Lappland, 2004.
46. Antikvarisk kontroll av byggnadsvård i Arjeplog, 2003-2004, frälsetorpet Suobdek, fjällägenheten Udden samt fjällägenheten Yttervik.
47. Kulturlandskap i fjällen. Arkeologiska inventeringar och undersökningar inom Mavas, Jurun och Adamvalta, Arjeplog socken och kommun, 2005.

Silverbuseet
Rapporter över kulturhistoriska undersökningar

Distribution: Silverbuseet, Torget, S-930 90 Arjeplog
Tele: 0961-14500

48. Fornlämningar och erosion – en studie av Skellefteälvens vattenkraftsutbyggnad och dess påverkan på sjöarna Hornavan, Uddjaur, och Storavan, Skellefte älvs dämningssområde.
49. Kulturlandskap i fjällen. Arkeologiska inventeringar och undersökningar inom Jurun, Njallajaur-Lomtjärnstugan samt Talput, Arjeplogs socken och kommun, 2006.
50. Arkeologiska utgrävningar av en åttkantig kåta vid Bläckajaur, Arjeplogs kommun och socken, 2006.
51. Antikvariska besiktningar av upprustningar inom Arjeplogs och Arvidsjaurs kommuner, 2005, Vuorekkåtan, Udden, Suobdek samt N. Holmnäs.
52. Arkeologisk inventering av dämningssoner inom vattendragen Riebnisjaure och Gruombajaure, Arjeplogs socken och kommun, Lappland, 2007.
53. Kulturlandskap i fjällen. Arkeologiska undersökningar och inventeringar vid Jurunvågge, Vilstugan, Buojdåvárátj samt Tjatsvagge, Arjeplogs socken och kommun, 2007.
54. Renvallar och fjärranalys. Studie av vegetationsanomalier på renvallar och visten i fjällområdet med utgångspunkt i IRF-satellitbilder, inom utvalda områden i Västerbottens- och Norrbottens län, 2007.
55. Fornminnesinventering inom Arjeplogs socken och kommun, Lappland, Norrbottens län, 2008.
56. Besiktning av kallmurad stenkonstruktion, Säjdevårre, Arjeplogs socken och kommun, Lappland, 2008.
57. Rapport över provtagning, fornlämning Raä 1138, Piteå socken, Norrbotten, 2008.
58. Delundersökning av husgrund inom gamla kyrk- och marknadsplatsen, Raä 2691, Arjeplogs socken och kommun, Lappland, Norrbottens län, 2010.
59. Arkeologisk utredning, Colmis testbana, Sväggejaur 1:1 Arjeplogs socken och kommun, Lappland, Norrbottens län, 2011.
60. Arkeologisk undersökning av kåtatomt inom gamla kyrk- och marknadsplatsen, Raä 2691, Arjeplogs socken och kommun, Lappland, Norrbottens län, 2011.
